

PROPRIETAR—DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unirea

Foale bisericicească — Apare în fiecare Sâmbătă**IN NUMELE DOMNULUI
IN SLUJBA BISERICII ȘI A NEAMULUI ROMÂNESC**

„UNIREA“

INCEPE A DOUA JUMĂTATE DE VEAC

Am vrea, de s'ar putea, să strigăm clipei care zboară: oprește-te! Dă-ne puțin răgaz de odihnă; lasă-ne să privim îndărăt, de pe culmea la care am ajuns, la drumul celor cinci decenii ce l-am străbătut. Să chibzuim,

să judecăm, să ne bucurăm în tihnă de roada tător griji și străduințe.

Dar vremea nu ne ascultă. Ci valul ei se adormit trece, șuvoi vertiginos, și din vârtejuri auzim neînduplecată comanda: INAINTE! fără zăbavă și fără șovăire: Inainte!

Ne ridicăm... Plecăm... Dar, Doamne, cât e de grea povara emoțiilor ce ne copleșesc! Așintim privirile spre urcușul ce ne așteaptă, și pașii condeiului se fac zăbaunici, norbele se rânduiesc pe hârtie încet, în șoaptă emurată... E lungă calea pe care pornim și

trece-i sus și ascunsă'n ceață culmea spre care alergăm: ANUL 1990. — Atunci, acolo „Unirea“ face un nou popas. Va avea atunci la sfârșit veacul împlinit. — Noi, cei de azi, nu vom mai fi pe aici; ci vom dormi lin, ucenici ai omeniei, alături de marii meșteri a căror moștenire... Vor fi și artă ne-a rămas moștenire... Vor fi și alții, cari vor ridica de jos condeele noastre frânte și vor prinde cu brațe vânjoase steagul idealului pe care vremelnic ne-am încredințat a-l ține noi în bătaia vântului, în fața legiunilor credinții. Pe ei pe toți îi cutăntăm, cu noi împreună, în volbura de simțuri ce ne străbat în aceste clipe de începere a noului veac... Căci mergem în necunoscut, pe cărări nevăzute'n noapte, presărate cu ghimpi și cu lovani. Trudă măcinătoare de nervi și de suflet, frământare neodihnită, isbiri nemeritate, șmănit nedorite și, mai chinuitoare decât toate, indolența celor buni, nepăsarea celor interesafți — iată surprizele în care ne vom întâlni zi de zi, pas de pas, în călătoria la care ne încumetăm.

Ne amărește deosebit plecarea înșafii. Veacul e întunecat și zările însângerate. Bătălii, cumplită, furtuna. Satana rânjește peste neamul nebunită și Europa s'a prefăcut în iad de durerilor și nedreptăților. — Mai purtăm în inimă jalea fraților căzuți în robii străine. Mălăia noastră, a „Unirii“, e acolo; aici au rămas puțin. La ei nu mai putem străbate;

cei de aici, vor fi oare destui și destul de trezi, destul de jertfitori, ca să nu ne lasă să ne cufundăm? — Iată că nici n'am ieșit din port și, prinși de furia valurilor, suntem nevoiți să strigăm cu apostolii: „Doamne mântuește-ne, că pierim!“ Noi, cari visam să dăm „Unirii“ haină nouă, pagini mari și multe, bogăție de articole și ilustrațiuni...

Tot așa însă, ca odinioară ucenicii înspăimântați, auzim din vuet de furtună glasul Stăpânului: „Puțin credincioșilor, de ce vă îndoiți?... Nu știți cui ați crezut?... Indrăzniți, eu am biruit lumea!“ — Și iarăși, din vârtej de vremuri apocaliptice, fără luminișuri, ca ale noastre, ne strigă Apostolul — care de ar trăi astăzi, după o nimerită vorbă, s'ar face gazetar — „toate le pot în Acela care mă întărește“; în schimb însă „vai mie de nu voi binevesti“.

Da, așa este: n'avem dreptul să șovăim, nici fața noastră nu trebuie să se întunece de grija relelor ce ne adastă. — Căci nu lucrăm pentru noi, nici nu stăm în slujba unor interese trecătoare. Nu ne bizuim pe oameni și călcăm cu suverană siguranță peste sbuciumul sterp al vremelnicei. Fiindcă nu suntem decât nevrednici soldați ai „Impăratului căruia îi viază toate — Regis cui omnia vivunt.“

Pe steagul nostru stau scrise cu slovă de foc lozinci mai tari decât veacurile și împărățiile: DUMNEZEU — BISERICA — NEAMUL. — Cincizeci de volume, care închid în ele viața alor cinci decenii, stau mărturie tare pentru rectitudinea nedesmințită cu care „Unirea“, a servit acest program al ADEVĂRULUI etern, înfruntând urgia vremilor, răutatea oamenilor și, dacă a trebuit, robia temnițelor. Le-a biruit pe toate. — Noi, cei de acum, ce suntem? Prin noi și pentru noi nimica nu însemnăm. Ci ținem și noi, în mâni tremurătoare, steagul acelulași program divin: Dumnezeu — Biserica — Neamul românesc. Trei realități esențiale, trei valori, cari totuși pentru noi una sunt. Le știm și le mărturisim distincte, dar nu despărțite și izolate. Ci vestim pe Dumnezeu neamului românesc prin Biserica noastră unită cu Roma. Prin aceasta ne împlinim toată datoria, față de toți dela cari avem tot ceea ce suntem. — Suntem ai naștei românești, suflet din sufletul ei, sânge din sângele ei. Iar, cu neamul împreună, suntem ai lui Dumnezeu, care ne-a zidit și ne-a dat o misiune de împlinit în acest colț de lume bătut de

toate furtunile, așezat în calea tuturor barbarilor. Nimic mai bun, mai de folos, mai luminos nu putem da familiei noastre românești, decât s'o legăm tot mai strâns și tot mai viu de Dumnezeu cel viu, drept îndreptând cărările ei după vrierile Domnului, dela care coboară toată binecuvântarea și în mâna căruia stau destinele popoarelor. — Iar Domnul trăiește între noi și ne grătește adevărul său prin una sfântă, catolică și apostolică Biserica sa, în care ne-am învrednicit și noi a crește și a trăi. A lupta pentru întărirea acestui altar, legat organic de catedra verhovnicului Petru, însemnează a întări neamul românesc, prin și spre mai marea slavă a Dumnezeului etern.

Acestea toate știindu-le, nu ne oprim în drum, ci cu creștinească seninătate pornim la noul urcuș învăluit în ceață. „Știm cui am crezut“. Orice ar fi și orice s'ar întâmpla, noi vom ține sus steagul credinții noastre în vuet de furtună. Cu slabele noastre puteri vom căuta să contribuim cât mai mult la isbânda poruncii mântuitoare:

SĂ TRĂIASCĂ DUMNEZEU ÎN NEAMUL ROMÂNESC PRIN LUCRAREA BISERICII NOASTRE ZIDITĂ PE STÂNCA ROMEI ETERNE!

Suflet nou

(—) Încărcat de durere și blestem, scădat în sânge și mistuit de nevoi s'a prăbușit în hăurile trecutului anul apocaliptic 1940. Pentru noi mai ales, el a fost anul fatal al „ispășirii și al prăbușirii“ naționale, cum l-a caracterizat Conducătorul Statului.

Săraci, însângerați, jefuiți, învăluți în jale stăm acum în fața anului 1941. Cum să-l primim și cum să-l privim? Ce ne rezervă și ce ne va aduce? Mai putem oare avea vre-o speranță? Ori mai curând să ne temem de ceva și mai rău? Este atâta grozăvie în lume, atâta vâlvătaie, atâta vâlmășag inexplicabil. Ce bine poate ieși din acest înfiorător cazan al Satanei?

Cine s'ar încumeta să deslege chinuitoarea enigmă? Rațiunea, atât de trufașă altă dată, s'a făcut acum modestă. Isbirile cele-a primit au năucit-o și au „cuminiț-o“. De-acum tot gândul și toată nădejdea: la Cel de Sus. Și cuvântul Lui ne spune, inapelabil, să încetăm cu atâtea întrebări și să ne lăsăm de ghicitorii: „Nu vă este dat vouă a cunoaște vremile...“ Atâta vă ajunge să știți, că ele nu merg de capul lor, nici după idioate capricii ale „fatalității“ și „destinului“ barbar; ci stau ascultătoare „în puterea Tatălui“, care „toate le lucrează potrivit sfatului voinței sale“ (Ef. 1, 11). — Dar „ce om poate să cunoască sfatul lui Dumnezeu, sau cine poate să pătrundă voința lui Dumnezeu? Căci gândurile

muritorilor sunt șovăelnice și cugetările noastre sunt cu greșală. (Inț. 9, 13—14).

Viitorul, prin urmare, e taină pecetluită pentru noi. Totuși: rânduiala preanțeleaptă și iubitoare. O poartă mâna Tatălui nostru care este în ceruri. — Putem fi, așa dară, din partea aceasta, perfect liniștiți. Cu totul alta este problema pe care trebuie să și-o pună creștinul în fața marelui necunoscut ce ne așteaptă. Pentru noi, întrebarea nici nu se pune așa: ce ne aduce noul an, ci: *ce ducem noi în noul an?* Cum vrem să-l exploatăm pentru noi, pentru binele nostru? Cum ne vom strădui să-l influențăm și să-l îndreptăm după trebuințele și spre folosul nostru, al Bisericii, al neamului nostru. Căci, deși nu șesem noi tainicele planuri ale istoriei omenesci, totuși nimic din ceea ce facem și dregem nu se pierde în van. Ci toate ideile și faptele noastre cad în râurile largi ale vieții, ridicând valuri, determinând curente, măcinând ori întărind alvii. De aici imensa răspundere pe care o purtăm fiecare nu numai pentru laturea individuală a abținuțiilor noastre, ci și pentru răsunetul lor social. Suntem răspunzători cu toții de „fratele nostru“, de bunul ori răul mers al țării, de înflorirea ori adormirea credinței în Biserică.

Știm însă că resortul gândurilor și acțiunilor este sufletul. Dacă vrem, prin urmare, un *an nou bun*, care adeca să ne desăvârșească personal și totodată să dea activității noastre caracter binefăcător pentru colectivitate, trebuie să intrăm în el cu hotărârea fermă de a ne creia, de a ne câștiga un *suflet nou*. Ca singuratici, ca familie, ca popor, ca Biserică, trebuie să ne schimbăm, nu la fața din afară, ci la cea dinăuntru, să ne înnoim în străfundurile ființei noastre spirituale. În chip firesc și nesilit apoi, fără sguduri revoluționare și fără violențe păgubitoare se va schimba în bine și fața realităților externe.

În acest proces de înnoire generală, Biserică are rolul cel dintâi și cel mai important. Ea trebuie să-l pornească și să-l îndrumeze. Loviturile sorții au creat în suflete atmosfera prielnică unui puternic efort de adâncire religioasă. — Întrebarea e: va prinde

momentul, ori îl va lăsa să treacă și să se peardă?

Perspective largi, de imense posibilități și de mare răspundere, se deschid astfel pentru preoțime. Toată gama problemelor de pastorație trebuie revizuită și sincronizată cu imperativele momentului. Ne trebuie *nou suflu apostolic și pastorație nouă!* Pe toată linia. — Și, precum în viața de stat conștiința solidarității naționale și spiritul de sacrificiu sunt supremele comandamente ale tragediei ce ne apasă, tot așa în Biserică noastră greu încercată *strângerea rândurilor*, o nouă înfrățire între preoți și mireni, alinierea din nou a mirenilor în frontul de luptă al spiritualității românești-catolice este datorie urgentă și esențială. *Viață nouă în Agru!* Să i-o dăm fără întârziere.

Anul în care intrăm va fi bun și fericit în măsura în care vom isbuti să ne înnoim noi, în adâncurile sufletelor noastre!

Folosii bine timpul!

De Anul Nou, I. P. S. p. r. Mitropolitul *Alexandru Nicolescu* a trimis credincioșilor din eparhia sa o luminoasă pastorală, în care arată mai întâi ce preț mare are timpul apoi la întrebarea: *care sunt mijloacele de folosit bine timpul, răspunde:*

„Vom răspunde precizând mai întâi, ce nu trebuie să facem, ca timpul să nu ne poată fi spre stricăre. Vom evita deci înainte de toate *păcatul* și vom căuta să nu măgulim *pastunile noastre*.

În ce privește *păcatul* e știut că „Dreptatea înalță neamul, iară păcatele împuțineză semințiile“ (Pildele lui Solomon 14, 34). Și iarăși: „Ca de fața șarpelui fugi de păcat; că de te vei apropia de el te va mușca. Dinși de leu sunt dinții lui, care omoară sufletele oamenilor“ (Luțelepciunea lui Sirah 21, 2—3).

Am zis iarăși că trebuie să evităm a măguli *pastunile noastre*, care se pot strecura până și în faptele noastre bune. Bine spunea sfântul Ieronim: „Omne tempus in quo non virtutibus deservimus sed vitis, perit, est quasi

non fuerit“. Tot timpul în care servim nu a tuturor ci vișilor, plere ca și când n-ar fi fost. Cel ce se lasă răpiți de patimile lor și nu vede au ajuns Romanii, pe cari sf. Pavel descrie ca plini de toată nedreptatea, de curvie, de înșelăciune, de răutate, de pismă, de ucideri, de înșelăciune, de răutate, de grăbiri de răpitori, urători de Dumnezeu, ocărători, mârșari, trufași, de părinți neascultători, fără minte, neimpăcătoși, fără de dragoste, neîncrezătoare de jaramânt, nemilostivi (Romani I, 29—31).

Vom căuta mai apoi să nu *risipim* timpul. Timpul îl putem risipi nefăcând nimica, făcând numai lucruri inutile. Sau lucruri bune dar neglijând datorile profesunii, meseriei, slujbei noastre, cari covârșesc pe celelalte, și nădăruind bine înțeles dinaintea ochilor poruncă. Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte vi se vor da (Matei 6, 33).

Rău e și când punem acte și fapte în fața lui Dumnezeu indiferente fără de a ne gândi la Dumnezeu ca să fie merituose și să-și albă valoarea sub această perspectivă largă. Și atunci risipim numai timpul.

Rău e și atunci când datorințele noastre le împlinim nu la timpul lor și nu în felul măsurii cerută de Dumnezeu. Risipim timpul în felul acesta. Timpul și măsura faptelor noastre o cerește de atâtea ori sf. Biserica, când bunăoară să ne spovedim și cuminecăm la Paști, să ascultăm sf. Liturghie în duminecă și sărbători, să postim de atâtea ori pe săptămână să ne rugăm zilnic etc.

Iar întrebându-ne ce anume trebuie să facem în *chip pozitiv* ca timpul să ne fie folositor, răspund cu părintele I. Berthier:

„Înainte de toate trebuie să știm să *cumpărăm* vremea. Nu doară că am putea câștiga zilele pierdute, timpul pierdut. Spre exemplu poetul păgân Virgiliu: *Fugit irreparabile tempus*. Ci răscumpărăm timpul păruindu-ne că rău, pocăindu-ne sincer de întrebuințarea de până acuma a timpului nostru. Să zicem Domnului în sinceritatea sufletului nostru, nu pomenești fărădelegile noastre cele de mult, de grab să ne întâmpine îndurările Doamne, că am sărăcit foarte“ (Psalm 78).

FOIȚA „UNIRII“

Crăciun trist

De vorbă cu refugiații Ardeleni, lângă pomul aranjat de Soc. „St. Elena“ din București

N'avem nici un program pentru astă seară. Nu ținem discursuri... Aș vrea doar să vă ajut, pe cei ce sunteți departe de ai voștri să vă simțiți acasă, și aș vrea ca voi să mă ajutați pe mine,

care sunt și mai departe de ai mei, să mă simt în familie. — Deci: stăm puțin de vorbă... lângă pomul de Crăciun...

Micile flăcări ale luminărilor de pe pom aprind și în mine, în noi, mii de amintiri.

Nu mai suntem aici, suntem acolo, undeva într'un sat din Nordul Ardealului. Și nu suntem azi, ci cu un an înainte: — E ajun de Crăciun. Ninge. Cresc acoperișurile, cresc gardurile și cu cât ninge mai mult cu atât cresc mai mult. Nevestele se grăbesc să scoată co-

vrigii din cuptor. Copiii nu mai au astâmpăr. Ar vrea să plece cu colindul. Pornesc cu căciula înfundată pe cap, cu traista pe umeri. Întâul drum la Părintele. Cei dintâi, un mic copil de școală, care ține de mână o fetiță și mai mică. O vedeți? Abia are 3 anișori. Maica sa a îmbrobodit-o cu năframa de lână groasă, pe care i-a legat-o cruciș peste piept. Rochia-i lungă până la ghetuțe. Parcă-i o femeie în miniatură. Băiatul prinde curaj, colindă. Fetița-l îngână. Ușa bucătăriei se deschide. Cu valul de căldură deodată, miros de cozonaci. O doamnă iese cu mâinile pline de daruri: nuci, mere, covrigi, pe cari le înghite traista copilului. Fetița are ochii strălucitori de bucurie: dna i-a pus după gât un șir de măgele roșii... de turtă dulce.

Auziți glasuri multe de copii? Glasuri dulci ce vestesc Nașterea Mântuitorului...

E seară. Zăpada-i albastră. Marile ochiuri de fereastră sunt aurii. Prin mijlocul drumului, grupuri de băieți și fete. Feciori voinici și mândri, fete frumoase, tineret îndrăzneț. Fala neamului! — Trec dela casă de prieteni, la casă de prieteni, se opresc și colindă sub fereastră; gazdele-i cheamă în casă, ca să închine cu ei un pahăruț de vin. Bătrânii vor să știe ce se mai petrece în lume și, de bună seamă, asta o știu cătanele venite în concediu. Feciorilor li-se aprind ochii: „Se vorbește de război, bade! Dar nu ni-e frică, noi ținem plept

cu toții când e vorbă de țara noastră! E veselie în sat. Se aud chiote amestecate cu colinzi. Târziu în noapte, adoarme satul în refren de floarea soarelui... raza soarelui

Astăzi? Astăzi îi jale și pustiu în gândul celor rămași acolo e la noi. Se aduna în jurul focului, vor povesti, vor plânge și vor tresări uitându-se la fiecare trosnet de lemn din sobă. „Anul trecut — vor zice ei — șoaptă — feciorul nostru era cu noi... poveștile lor vor fi grele de amintiri duse în legătură cu noi. — În vecini jalea-i și mare. Pe cel mai bun dintre ei l-au omorât Ungurii. — Casa parohială e în întunecare, frig înăuntru și pustiu. Bătrânul preot e singur. De atâția ani vădov, singura lui bucurie e sărbătorile mari, când i-se umplea casa de copii lui, și cu copiii copiilor lui... cari cine știe unde-și plâng Crăciunul. — În Unde ești tu fetiță dela Ip, care ai uitat misia germano-italiană cu relatările tale? Tu sunt ai tăi? De ce nu sărbătorești Crăciunul cu părinții și frații tăi?.. Să nu vorbim căci ni-se încheștează pumnii, și ni-se aprind ochii de ură; ori, nu ni-se cade să-l prindem pe Isus așa. Tot ce putem face, să scoatem luminițele din pom, pe fiecare mormânt de martir ardelean.

În cartea mea de rugăciune, am un sfânt la care țin în mod deosebit.

Isus mic culcat pe paie, paie ce

De sigur Domnul nu le va mai pomeni aceste păcate de demult dacă pocăința noastră va fi sinceră. „Intoarce-se-va, cum zice Michea prorocul, și ne va milui pe noi, aduna-va nedreptățile noastre și se vor lepăda în fundurile mării toate păcatele noastre” (Michea 7, 19). Da pentru că, după același Michea: „n'au ținut ntru mărturie răuina sa, că voltor de milă este” (Michea 7, 18).

În locul al doilea trebuie să săvârșim blămele pe toată linia cu zel cu atât mai mare cu cât am neglijat până acuma a-l face. Deci milostenii, rugăciuni, pocăințe, sfîșirea faptelor noastre, referindu-le la Dumnezeu. Nu ne învârtă sf. Apostol Pavel: „Deci ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre năruirea lui Dumnezeu să le faceți?” (I. Cor. 10, 31).

Urare română și creștină. De Anul Nou d. Iuliu Maniu a făcut întregului Neam românesc urarea de care ar fi bine să știe oți și toate.

„Urez Neamului Românesc ca zguduirea tragediei din anul care trece să curemure conștiința fiecărui Român pentru a o reză și a o ridica la înălțimile vrednice de marile tradiții ale gîntei noastre latine. Suetul poporului românesc să fie străbătut în anul care vine de un adevărat fanatism național, *capabil să reînfrățiască cel mai mare un pământesc: unitatea națională.*”

Urez Națiunii Române ca, după ce a înțuraturat revoltătoarea imoralitate ce a stăpînit ara noastră în ultimul timp, să introducă demitativ în viața publică și privată morala creștină, *adevărată forță a popoarelor care vor să înflorească.* Simțul de dreptate socială să înălzească inima tuturor Românilor pentru ca, împrejurările grele de astăzi, să poată găsi bogatul și săracul echilibrul sufletesc atât e necesar în vremuri de răspîntie hotărîtoare.

Urez indeosebi fraților despărțiți de noi în anul care a trecut credință tare, iubire devărsită și încredere în hotărîrea noastră de nu-i lăsa resfirați, ci de a-i aduna iarăși în același mănunchiu, care a fost risipit nu din inima neamului nostru, ci din lașitatea și nerednicia aceluia, care a avut în mână îndurarea sorții noastre“.

ize de lumină. Capul e puțin ridicat și se roptește pe o păză pe care o țin 3 ingerași. lănuțele i se întind spre Preacurata. Superbii atitudinea Ei! Umilință, adorație, rugăune! Stă în genunchi, aplecată spre dumnezeul Ei Fiu, ochii i se pierd în ochii Colului! — Cu toată umilința să ingenuchem noi alături de Maria și să-L rugăm pe Isus să ne ierle să ne dea îndărăpt Ardealul, să-i ângăie pe cei de dincolo și să ne întărească pe cei de aici.

Gabriela Dr. Banciu

Pro memoria

La moartea lui Ioan F. Negrușiu —

Când providența divină și geniul bun al neamului nostru de dincoace de Carpați a realizat actul epocal al unirii noastre cu maica noastră, strămoșii noștri de acum aproape un mileniu, poate că nici nu-și dădeau seama că ei sunt unelte alese de Celce căruia este soarta popoarelor, ca să fie aluatul cel bun, care are să dospescă întreaga frățietate a poporului român, merit să reînfrățiască la o nouă viață. — În momentele realizării unirii bisericești dela Alba-Iulia, delegații sinodali abia de vor fi întrezărit, că peste jumătate de secol, din actul sigilat cu peteștea Mitropolitului Atanasie, va răsări focarul cultural al școlilor din Blaj, de unde se va

Roma și Hajdudorogul

Răspunsuri teoretice unor îngrijorări concrete

(=). „Ce-i cu Hajdudorogul? Adevărat să fie, că vrea să reînvie? Și ce zice Roma la această încercare criminală? Ar fi cu puțință să-i mai creadă și acum pe ungurii, cari au înșelat-o în trecut?” — Ni se pun de nenumărateori aceste întrebări, și altele asemenea. Pretutindeni. Ele turbură clerul și pe credincioși în aceeași măsură. Din ceața însângerată a Ardealului robit, năluca vlădiciei politice, pe care a reușit s'o creeze perfidia ungurească, se ridică deosebit de urgisită. Fiindcă înseamnă o dureroasă degradare a spiritualului utilizat ca unealtă politicianistă.

Ce să răspundem la aceste întrebări și îngrijorări? Informații precise nu avem. Nu știm exact nici ce se petrece în Ungaria, nici felul cum sunt primite la Vatican eventualele manevre maghiare. Vom examina deci chestiunea cu seninătate teoretică, călăuziți de lumina principiilor și a realităților îndeobște cunoscute.

Pe ungurii îi cunoaștem. Și știm ce vrem: maghiarizarea cu orice preț a naționalităților robite. Nu cunosc scrupule în alegerea mijloacelor. Departe de a se sfii să amestece în această mârșavă acțiune Biserica și puterea ei spirituală, ei o folosesc cu predilecție. Pe această cale au maghiarizat în bună parte pe Germanii din apusul Ardealului. Cu același gând vădit au forțat și înființarea episcopiei de Hajdudorog, și făcuseră toate pregătirile pentru crearea unei vlădicii ortodoxe maghiare (care însă n'a mai putut lua ființă fiindcă Ardealul s'a unit cu România). Stăm deci în fața unei direcții fundamentale a politicii ungurești. E un nărav învechit al lor. — Se știe, mai departe, că ungurii învață greu. Pășaniile din trecut, departe de ai cumiși, n'au făcut decât să-i îndârjască și mai mult. Furia cu care au năpădit și măcelărit Ardealul românesc, primit în dar dela alții,

e dovadă zdrobitoare și inapelabilă. — De aici concluzia e ușoară și mai mult decât probabilă: maghiarii vor căuta nu numai să refacă Hajdudorogul așa cum l-au plănit la început ci, de se va putea, să-i și sporească raza de acțiune și de influență.

Veștile care ne vin dela frații subjugăți confirmă pe deantregul această deducție logică. Iată ce scrie, între altele, d. Onisifor Borcea (în „România Nouă” din 1 Ianuarie 1941) despre această latură a calvarului care continuă:

„Românii greco-catolici sunt forțați prin teroare să treacă la religia reformată și romano-catolică. Au fost forțați a trece până acum Românii din următoarele comune: *Plasa Crasna*, comunele Recea, Crasna, Vârșolț, Pecei și Horvat; — *Plasa Șimleu*, comunele Lompirt și Ilișna; — *Plasa Tășnad*, comunele Tășnad, Ceheluț, Tășnadul nou, Chereușa, Erin-Sâncrai, Mitențiu, Acăș, Hurez, Mihăieni și Țeghea; — *Plasa Carei*, Carei, Tiream, Căpleni, Moftinul mic, Moftinul mare, Gencia, Cănaș, Sânmiclăuș, Ghilvacii, Sanislău, Resighea, Pișcolt. — Cei cari nu trec, dau declarație că sunt greco-catolici maghiari și doresc să aparțină de dieceza de Hajdudorog”. — Lista cuprinde numai comunele din regiunea cunoscută dlui Borcea. Informații asemănătoare ne sosesc și din părțile secuiești. Ar fi de prisos însă să îngrămădim amănuntele, din moment ce lucrul e neîndoios: Statul maghiar urmărește desnaționalizarea românilor prin Biserica. Forțează, în acest scop, prin teroare administrativă — sunt meșteri faimoși în această artă — pe românii greco-catolici să treacă la romano-catolici ortodocși, și numai dacă aceasta nu reușește, apoi *cel puțin să se declare greco-catolici maghiari* cari vrem să aparțină Hajdudorogului.

revărsa asupra neamului românesc, — nu numai din Ardeal, dar de pretutindenea, acea lumină vie care va deștepta pe Români din somnul cel de moarte al neștiinței, acea credință morală care va crea caractere de bronz, acea conștiință națională neînfricată și tenace, care în cele din urmă va muta munții și va lărgi granițele României libere, pe tot cuprinsul Daciei Traiane renașcute.

Meritul acestei transformări care se operează între anii 1754, anul deschiderii școlilor din Blaj — și 1918, anul realizării unității naționale — (vai, azi vremelnic sfârșită), se datorește în bună parte pleiadei de dascăli, pe cari azi urmașii se străduiesc să-i desgroape din negura uitării, se datorește acelor suflète de apostoli, cari de pe catedrele școlilor din Blaj — de sub oblăduirea bisericii unite cu Roma — au infiltrat o nouă spiritualitate neamului românesc. Ei au muncit cu vreme și fără vreme, au depus suflet, au cheltuit energie și bani, pentruca poporul românesc iobăgit din Ardeal să ajungă, la plinirea vremii, să vază mareața zi a învierii sale naționale.

Din pleiada profesorilor Blajului, făuritori de suflète oțelite în focul iubirii de limbă și neam, a fost și adormitul în Domnul *Ioan F. Negrușiu*.

El pleacă dintre noi încărcat cu povara anilor cari depășesc chiar limita fixată de Ps.

David (89, 10), pleacă, murind — după vorba Scripturii — în bătrânețe bune, pline de zile. (I. Paralipomenon, 17,11).

Cu figura venerabilă a directorului pensionar Ioan Fekete Negrușiu dispăre unul din dascălii de demult ai Blajului, pe umerii viguroși ai căruia învățământul românesc din această cetate culturală s'a răzimat timp de 48 de ani.

La „Institutul pedagogic” întemeiat de marele Mitropolit Alexandru Șterca Șuluțiu și organizat de primul lui director, canonicul Ioan F. Negrușiu, nepotul, care purta numele unchiului, avea să muncească fără întrerupere din anul 1881 și până în 1928, anul pensionării sale, la vârsta de 74 de ani.

În cele aproape cinci decenii de carieră profesorală, din care ultimele două decenii revin funcțiunii sale de director al celor două școli normale — de băieți și fete, — Ioan F. Negrușiu n'a cunoscut odihna și n'a cunoscut plictiseala, care este apanagiul lenei... În clasă a fost omul datoriei, iar instrucția o făcea cu duhul blândeței.

Generațiile de elevi, cari au ieșit de sub mîna pedagogului Ioan F. Negrușiu, își reamintesc cu duiosie de cel care cu adevărată dragoste părintească le-a călăuzit pașii, le-a dat cunoștințe și sfaturi prețioase pentru lupta grea a vieții de învățător român, mai ales pe timpul stăpînirii streine. Pe toți cei cari au

Un amănunt de procedură care trebuie reținut, fiindcă are oarecare semnificație.

Dacă au început acțiunea acasă, e firesc și sigur că nu dorm nici la Vatican, de unde le trebuiesc anumite aprobări. Ce-au dres și ce-au măsluit până acuma pe la Congregațiile competente, nu știm. Svonuri necontrolabile pretind, că stăruințele ungurești ar fi câștigat oarecari simpatii în anumite cercuri influente. Dar svonu-i svon; trebuie primit nu numai cu toată rezerva, ci respins cu toată hotărârea. Avem grele și serioase temeuri să așteptăm cu senină încredere cuvântul Romei, care nu se abate din calea adevărului și dreptății de dragul pintenilor ungurești, oricât de „catolici” s'ar breveta. Popoarele sunt, pentru Vicarul lui Hristos, fii deopotrivă iubiți, susținuți și ajutați, fără nici o considerație la haina ce poartă și limba ce vorbesc. Nu poate avea preferințe și nu poate face deschiliniri. Ci tuturor le vestește același adevăr și pe toți îi chivernisește după același singur și statornic principiu al dreptății, aplicat pretutindeni cu înțeleghătoare iubire.

Se întâmplă totuși, nu odată, că măsurile de ordin administrativ ce le ia Vaticanul provoacă nemulțumiri și, în ciuda bunelor intențiuni cu care se dau, nu reușesc să împace pe toată lumea. De ce? Cauzele sunt multe și variate.

Adeseori se așteaptă dela Sfântul Scaun lucruri imposibile. Mai ales în vremea din urmă, când șovinismele naționale domină cu totul viața popoarelor, Statele se sbat să-și valideze și prin Biserică propriile interese, de obicei exagerate. Dacă nu reușesc — fiindcă Sfântul Scaun ține drumul dreptății — se agită și sunt nemulțumite. — Nu trebuie uitat, între altele, că unica și totala misiune a Romei lui Petru este să lucreze mântuirea sufletelor. În scopul acesta ea se silește din toate puterile să asigure Bisericii pretutindeni libertate de acțiune și viață armonizată cu puterile de stat respective. Nu ea croiește granițele schimbătoare în harta lumii, nici regimurile care cârmuesc popoarele nu depind de ea. Ci, ridicată mult peste sbuciumul vre-

melniciei, ea caută pretutindeni sufletul și judecă „sub specie aeternitatis”. Restul e treaba oamenilor, a națiunilor și a Statelor.

Se poate întâmpla chiar, de altă parte, ca Roma însăși să greșească în chestiuni de această natură. În rândueli și așezări administrative nu-i infalibilă. E prudentă, are tradiții în care s'a cristalizat o înțelepciune de veacuri, dar infalibilă nu e. Congregațiile sunt compuse din oameni. Corpul diplomatic — principalul organ de informație al Sfântului Scaun — este tot din oameni; cari uneori sunt mai pricepuți și mai clar-văzători, alte ori mai puțin destoinici și chiar insuficienți pentru misiunea ce au de împlinit. — Atât reprezentanții diplomați, cât și diregătorii dicasterilor papale pot fi induși uneori în eroare, prin informații tendențioase ori insuficiente, prin sfărări și lucrături abile dela care nu se dau în laturi potențaii lumii acesteia. — Așa a fost cazul cu Hajdudoroghul de tristă pomenire. Prin vicleană propagandă, prin date false și tendențioase, ungurii au convins pe Pius X că este în interesul sufletelor, a unei mai rodnice pastoraii, să se înființeze o eparhie ungurească pentru greco-catolicii maghiari. Adevăratele scopuri urmărite de unguri s'au vădit mai apoi, și noi am reușit să ne dovedim dreptatea — dar prea târziu.

De aici învățătura: să fim atenți, să priveghiem și acum, ca să nu ne trezim cu surprize neplăcute. — N'avem nici un motiv să credem că am lipsi dela această datorie. Avem legație la Vatican. Apoi, ne aducem bine aminte de drumul I. P. Sf. Mitropolit Alexandru la Roma și știm că n'a fost zadarnic... Totuși, firește, grija noastră nu trebuie să scadă. Ca în toată Italia, așa și la Vatican, propaganda ungurească este extrem de activă și lucrează în stil mare. Iar evenimentele se desfășoară astăzi vertiginos în toate domeniile vieții internaționale.

Astăzi dreptatea noastră va fi mai ușor de apărut decât în trecut. Chiar *dosarul Hajdudoroghului*, care stă la dispoziția Congregațiilor Vaticane, ne este argument deciziv. Din el — și din ceeace au făcut ungurii mai

apoi — se vede limpede și neîndoios, Statul unguresc a înființat și utilizat faimoasă vlădicie în scop direct de a maghiariza români. Greco-catolicii maghiari n'au existat doar nicăiri și niciodată. Pius X însuși a declarat foarte categoric, că ungurii l-au înșelat, „mi hanno ingannato”. Este cu neputință ca Vaticanul de acum să se lase încă odată înșelat, după toate câte le-a mai putut costata și de atunci încoace.

Și problema mai are încă un aspect nișitor. — Roma știe că războiul nu-i ternat și că harta de acum a Europei nu-i definitivă. Chiar metodele ei de recunoaștere prudentă îi dictează să nu se grăbească nici o dispoziție de ordin administrativ, ca nu poate avea șanse de durabilitate dacă așteaptă mai întâi pacificarea și reorganizarea continentului. — Graba, în o chestiune atât de delicată, ar provoca neajunsuri mari și altă natură. Ea n'ar putea fi interpretată către națiunea română decât ca un act ostilitate nejustificată. Prin aceasta s'ar fluința nu numai raporturile dintre Roma și Vatican, ci s'ar îngreuna simțitor soarta Bisericii românești unite cu Roma, iar ideea marelui uniri a tuturor Românilor — și apoi a celorlalte ortodoxii — cu Scaunul lui Petru spre a se realiza gândul Mântuitorului, s'ar zădărnici pe veacuri înainte.

Pentru toate aceste motive, credem că Roma nu se va grăbi să livreze unghișor arma de maghiarizare pe care știm că o nesc. — Dreptatea și prudența se ridică deopotrivă împotriva lor.

În pragul noului an. Conducătorul Statului Român, d. Gen. Ion Antonescu, a dat sat de Anul Nou, neamului întreg, un înaltor mesaj, din care reținem și noi celea urmează:

„Aceste zile de reculegere creștinească ca să ne aducă aminte că Fiul Omului a vorbit printre noi ca să ne schimbe, a sosit apoi ca să ne înalțe și a murit ca să ne mântuiască.

Dumnezeu este în noi, în credința noastră

ieșit de sub mână sa i-a considerat de fii ai săi, iar învățătorii cari l-au avut de profesor sau director l-au considerat întotdeauna ca pe un părinte sufletesc al lor, cu care se mândreau.

Câtă cordialitate nu se manifesta la intrunirile diferitelor promoții, din mijlocul cărora Moșul Negruțiu era nelipsit, căci aceste intruniri erau un prilej de întrevvedere între tată și fii, un prilej de a se manifesta sentimente de grațitudine și admirație. — Într'adevăr, se adeverea vorba înțeleptului Solomon: „Cununa bătrânilor sunt fii fiilor; și lauda fiilor sunt părinții lor”.

În toată viața, Ioan Fekete Negruțiu a fost un om de muncă, neștiind ce este odihna. — Timpul liber, pe care i-l îngăduia cariera profesorală, dânsul l-a întrebuințat nu pentru distracții și recreații, ci pentru o activitate literară și publicistică intensivă. De sub pana sa hârnică au ieșit la lumină o serie de manuale, de curs secundar și primar, precum și mai multe broșuri, din domeniul agriculturii, destinate pentru țărani. Manualul său de stilistică pentru cl. IV secundară a apărut în 4 ediții și a fost introdus în toate școlile secundare române din Ardeal; iar cărțile sale de citire pentru cursul primar au ajuns până la ediția a 9-a.

Făcând ucenicie publicistică alături de învățatul Ioan Micu Moldovan, din 1883 înce-

pând a colaborat la „*Foia școlastică*” dela Blaj, iar între anii 1899—1914, timp de 15 ani, a fost redactorul acestei reviste pedagogice, devenită organ al „Reuniunii învățătorilor din Arhidieceza românească gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș”.

În legătură cu această activitate publicistică a sa voi aminti un episod, din care reiasă riscul pe care-l comporta în acele vremuri de opresiune ungurească rolul de redactor al unei publicații românești, și reiasă totodată sufletul mare de bun român al celui ce ne părăsește.

Ministerul de Culte și Instrucțiune publică din Budapesta, cu un ordin din 19 Noiembrie 1908, cerea Consistorului din Blaj ca profesorul Ioan F. Negruțiu, în calitate de redactor responsabil, să fie pus sub cercetare disciplinară pentru publicarea în „*Foia școlastică*” din 1 Sept. 1908 a articolului „*Scrisori pedagogice*”.

Invinuirea era că articolul în chestiune ar fi o ațâțare la răzvrătire împotriva legii școlare ungurești — a lui Apponyi — din 1908, care tindea la maghiarizarea învățământului primar confesional românesc.

Consistorul a cerut profesorului Ioan F. Negruțiu să deie o declarație în chestiune.

În declarația sa, profesorul-redactor înscriminat, după ce laudă activitatea pedagogică a autorului articolului Vas. G. Borgovan, din România, adaugă:

„Altcum e evident, că articolul „*Scrisori pedagogice*” citit în întregimea lui nu conține nimic răsvrător contra legii școlare Art. XX din 1908, nimic agitatoric”. Constată apoi că în mașina lui V. Borgovan, că se fac încercări foarte mejdioase de atentare la școalele noastre cu mare și de repetițiune (supraprimare), ca să ni se răpească limba, este adevărată și afirmă că: „nimenea nu poate fi condamnat, pentru că constată în scris un adevăr”.

Motivează recomandarea lui V. Borgovan ca în locul școalelor românești în cari s'au făcut de propunere română este înlocuită cu școala maghiară, Consistorul să înființeze școale tehetice ale adulților, pentru a se putea ține „luptă dreaptă, luptă legitimă, pentru limba și pentru neam”.

Și acum, din aceeași declarație, reproduc un crâmpei din autoportretul pe care și-l adormitul în Domnul:

„De 10 ani sunt redactorul organului Reuniunii noastre „*Foia Școlastică*”, la care lucesc în cinste, în interesul învățământului încă n'am avut cu nime nici cea mai mică neplăcere. Eu nici când nu m'am ocupat de politica. Firea mea este pacinică, eu caut să fac ceea ce și o iubesc. Am convingerea că noi învățătorii și învățătorii mai mare folos aducem bisericii, patriei și neamului, dacă rămânem fiecare la frumoasa noastră chemare de a învăța și instrua tinerimea în spirit religios”.

Tragedia școalei confesionale

— Expozeu făcut la conferința din 13 Dec. 1940 la Casa Școalelor —

de Dr. N. Brânzeu

tră. Să ne schimbăm, să ne înălțăm, să ne năntuim.

Tu române, care ai stat până astăzi deoparte, schimbă-ți sufletul și prinde-te în lanțul nostru de credință românească, fii verigă de emei și statornicie.

Tu Române, care ne-ai judecat până azi după interesele tale turburate, după ambițiile tale neimplinite, scutură-ți povara slăbiciunii.

„Fii om, fii drept și recunoaște că pe teasupra ambițiilor și intrigilor și urilor este patria, este veșnicia Neamului, și că acolo trebuie să ne întâlnim întotdeauna, chiar dacă nu ne înțelegem de fiecare dată.

Și tu, tânăr entusiast și dornic de sacrificiu, care vrei cu deslănțuirea viforoasă a vârstei tale să spargi barierele și să îneci în uitare și blestem orice urmă din trecut, ia aminte că adevărata creație cere pregătire, suferință și așteptare, cere înfrățire între generații, cere îndreptarea prin înfăptuiri și nu prin răzburare. Și dă-ne ascultarea ta credincioasă ca să-ți ducem pașii pe drumul biruinței.

În această noapte, când fiecare ascultă din străfunduri o sfântă și grea poruncă lângă zătră datinelor, înțelegeți că și Patria este o zătră de credință, care așteaptă flacăra voastră de iubire, din arderea jertfei noastre.

Uniți-vă, Români, în credință, în iubire și muncă...

Anul care sfârșește a fost an de prăbușire și de ispășire.

Anul care începe este un an de răscruce și de reînviere...

Cum suntem strânși uniți într'un Dumnezeu, să fim strânși uniți într'o Tară.

Înțelegeți că de aceea ne-am pierdut granițele și drepturile și onoarea, fiindcă n'am știut să ne unim la vreme și să ne îndreptăm unii pe alții.

Granițele unui neam se zidesc întâi în suflete și mor tot în suflete, atunci când un popor nu știe să le cinstească în inima fiecăruia...

Am fost chemați aici în cauza imobilelor fostelor școale primare confesionale din Ardeal și Banat.

Pe lângă gratitudina, ce o simțim, Vă rugăm, dați-ne voie Domnule Ministru, să Vă descoperim întreg sufletul nostru, cu tot ce simțim în aceste momente, cu tot ce credem că trebuie să spunem și să Vă cerem.

Când la anul 1924, după o luptă în jurul legii învățământului primar, luptă grea și cu puteri inegale pentru moment, Biserica a văzut pierdută speranța de a salva ce avea atât de scump, înalții chiriari ai ei au pus chestiunea imobilelor ce rămân pe urma încetării școalelor confesionale române. Atunci Ministrul Instrucțiunii, mare meșter al vorbei, a declarat următoarele:

„P. SS. Lor Episcopii Hossu și Ciorogariu în cuvântările dumnealor au spus, că într'un articol din proiectul de lege se prevede, că noi vom expropria toate clădirile și toate terenurile pentru școli, și d-lor se tem, că o să expropriem terenurile și clădirile bisericilor, cari au servit, o mare parte dintre ele, pentru școli.

Domnilor, să nu aibă nici o teamă Prea Sfinții Episcopi Hossu și Ciorogariu, această chestiune nu se tranșează așa, printr'un articol pus în acest proiect de lege. Este o chestiune mare, care se va discuta între înalții Prelați și înregul guvern, și o vom rezolva în interesul neamului românesc...”

Făgăduința aceasta, ce atât de bine se încadrează în sistemul de minciună și înșelăciune, astăzi a ajuns la scadență. Astăzi stau pentru prima oră de vorbă, înaltul guvern și reprezentanții Bisericii, pentru a realiza un acord pus în vedere de dl. Dr. Angelescu la anul 1934.

Vă suntem foarte recunoscători, Domnule Ministru, că ați găsit de bine să realizați o promisiune de acum 16 ani a antecesorului de drept al Domniei Voastre. Cum însă actualul guvern nu e în servi-

ciul unuei regim ca cel de acum 16 ani, pe D-Voastră, Domnule Ministru, nu Vă mai obligă promisiunile Ministerului de atunci. Dar nu Vă obligă nici aranjamentele, cari stau la baza promisiunilor lui. Nu acest lucru îl așteaptă Biserica. Principiile cari stau la baza Statului legionar exclud chiar o continuitate pe baza principiilor liberalo-masonice de până aci.

Iată pentru ce, Domnule Ministru, noi Vă cerem mai mult decât ce s'a anunțat ca subiect al acestei ședințe. Vă cerem revizuirea întregii chestiuni cu școalele primare confesionale și o refacere fundamentală a ei.

Și ca să se vadă, cât de nedrept s'a procedat la desființarea școalelor noastre confesionale, voui arăta pe scurt mersul istoric al chestiunii. Se va vedea, că totul s'a făcut nu cu argumente hotărâtoare, nu cu susținerea pe față a unei superiorități principiale, ci lucrând pe din dos, pe cale faptică s'a produs încetarea învățământului nostru primar confesional în Ardeal și Banat.

Am fi înțeles să ni-se arate, că școalele confesionale la sate nu mai servesc interesele neamului, că ele periclitează viitorul României-Mari... deci: trebuiesc desființate! Ori, adevărul era, că dincolo de Carpați școalele confesionale au păstrat și oțelit sufletul neamului în trecut, iar în ce privea viitorul, trista experiență ne-a dovedit, în ce măsură au fost asigurate granițele prin desființarea acelor școale!

Totul a fost o minciună!

Un singur dușman au avut școalele noastre confesionale: masoneria. Aceasta s'a pus pe lucru dela începuturile României-Mari, căutând să le facă imposibilă existența. Și a reușit.

Cum? Așa că le-a denegat cuvenita subvenție dela Stat, la care erau avizate față de exigențele timpului; învățătorii confesionali români au fost puși la regimul foamei, iar când aceștia nu au mai

Să formăm caractere ferme, creștini buni, oameni harnici și patrioți adevărați”.

„Cumcă acestea sunt vederile mele dovedesc cei 29 ani de când funcționez ca profesor (era în 1908), în care timp n'am avut cu nime nici o neplăcere. — În cursul profesiei mele am avut trei directori și cinci inspectori școlari regești și nu e nici unul care să nu fi fost deplin mulțumit cu sporul ce-am făcut ca profesor și cu conduita mea”.

Așa a fost fiertatul Ioan F. Negruțiu, omul muncii neobosite, al muncii altruiste și omul păcii și al armoniei.

Când autoritățile superioare i-au dat o încredințare n'a pregetat să o ducă la bun sfârșit. — Ca director de câteori n'a trebuit să pareze — dela regimul Apponyan încoace, — încercările de a se sugruma „preparandia” noastră, încercări cari au culminat în cursul războiului mondial, când a trebuit mult tact și multă cuminenție pentru a nu mâna apa pe moara poliștilor școlari, care fusese pus de stăpânirea ungurească în căra școlii normale.

Ca asesor consistorial apoi câte rapoarte sau „referate” n'a trebuit să facă în chestiunea școlilor noastre primare amenințate în existența lor de blăstemata lege a Contelui Negru, Apponyi Albert.

Dar furtuna a trecut. În toamna anului 1918 zorii mântuirii naționale s'au ivit la orizont.

România Mare, care s'a înfăptuit sub ochii noștri, punea noi probleme pentru Blajul școlăresc.

Pe lângă vechea școală normală de băieți cu 4 clase de curs superior, după sistemul unguresc, care și ea se cerea completată la 7 sau 8 clase după sistemul țării mame, s'a pus problema înființării unei școale normale de fete.

Mitropolitul Vasile Suci în 1924 hotărând înființarea acestei școli, a încredințat cu organizarea ei pe directorul Ioan F. Negruțiu. Deși înaintat în vârstă, cu un zel și putere de muncă tinerească a dus la bun sfârșit încredințarea ce i s'a dat. Meritul pe care-l are canonicul Ioan F. Negruțiu pentru organizarea școalei normale de băieți la anul 1865, îl are după 6 decenii nepotul omonim pentru organizarea școalei normale de fete.

Dragostea față de celea două școli normale pe cari bătrânul septuagenar le-a condus cu mult zel și deplină competență, și-a păstrat-o și atunci, când din cauza limitei de vârstă, după 48 ani de activitate în ogorul învățământului, a fost nevoit să treacă la pensie, deși ar fi dorit cu tot dinadinsul să implinească o jumătate de veac în învățământ, mai ales că l-ar fi servit încă 2 ani atât puterile fizice cât și cele intelectuale.

Nostalgia școlilor, pe cari le-a servit o viață de om, l-a urmărit până în pragul mor-

mântului. — Dragostea față de școala de băieți și-a manifestat-o și prin donațiunea pe seama ei a unui număr important de cărți din biblioteca sa.

Urmașii lui la conducerea acestor instituții ținem să-i aducem prinosul nostru de recunoștință și omagiul nostru sincer pentru tot ce a făcut în interesul lor, și pentru capitalul moral pe care ni l-a lăsat ca zestre nouă și urmașilor noștri.

Acum sufletul său senin, scăpat din cătușele trupului pământesc, poate să se prezinte în fața dreptului Judecător și să invoace cuvintele Sfântului Apostol Pavel din scrisoarea a II-a către Timotei (4, 7—8): „Luptă bună m'am luptat, cursul l-am plinit, credința am păzit; iară ce este mai mult: mi s'a ales mie cununa drăpțății, care mi-o va da mie Domnul în ziua aceea, dreptul judecător, și nu numai mie, ci și tuturor, celor ce iubesc arătarea lui”.

Și într'adevăr, după vorba Sf. Ioan Evangelistul din Apocalips: (14,13) „Fericiți cei repausați, cari mor întru Domnul, căci de acum — zice spiritul, — se odihnesc de ostenețele lor, iar faptele lor vor merge cu ei!”

Dr. Coriolan Suciu
directorul școalei normale de băieți

Citii și răspândiți „UNIREA”

putut răbda, au fost sfătuiți să-și ceară individual trecerea la Stat. Învățătorii stațificați au fost lăsați, chipurile, mai departe, ca detașați, la școlile confesionale, ca apoi la legiferarea învățământului primar în 1924 școlile să se declare stațificate, rămânând cultelor libertatea teoretică de a-și deschide școlile în conformitate cu Legea învățământului particular! Cum însă Statul nu avea posibilitatea să se îngrijească de localuri pentru școlile stațificate, a ținut mai departe ocupate, în bună parte, clădirile bisericilor, ferindu-se până azi de o legalizare oare care a acestei nedrepte situații!

Până ce dușmanul — durere că trebuie să vorbim așa! — dădea numai târcoale pela poartă și pela ușe, se căuta o înțelegere, un acord oare care. Încă în anul 1919, șeful resortului Cultelor și Instrucțiunii din Consiliul Dirigent, Valeriu Braniște, a emis ideea unui nou tip de școală, numită de el „școala națională”, care avea să conțenească școala confesională cu cea comunală și cu cea de stat, dând cuvenita ingerință la susținerea și diriguirea ei, tuturor interesatilor. Nu s'a ales nimic de această idee, deoarece curentul pentru stațificare pe calea arătată a luat-o înainte. În anul 1920, la 6 Sept., Secretariatul general al Instrucțiunii din Cluj a invitat episcopii la o consfătuire pentru a se crea o înțelegere. Nici din aceasta nu a ieșit nimic pozitiv. În cursul anului 1921 încheindu-se operația de stațificare a învățătorilor — operație promovată și prin retragerea carnetelor de cfr. la învățătorii confesionali — în anul 1922 s'a ținut consfătuirea cu reprezentanții celor două biserici românești, la Sibiu în 30 Aug. și la Blaj în 9 Sept., și ca rezultat al acestor consfătuiri s'a stabilit un acord, care prevedea:

1. Instrucția continuă în vechile localuri confesionale.
2. Parohiile se vor îngriji de întreținerea localurilor.
3. Învățătorii vor fi repartizați la școlile confesionale, unde funcționaseră înainte de stațificare.
4. Comitetele școlare confesionale din comunele cu învățătorii stațificați vor continua a funcționa și pe mai departe, întocmai ca și până acuma.
5. (Aici reproducem textual adresa

Secretariatului General al Instrucțiunii din Cluj, No. 25.000 d. 30 Sept. 1922:)

„Informați, că învățătorii de stat repartizați la școlile confesionale, nu-și fac pretutindeni datoria față de Biserică, prin aceasta îi facem atenți din nou, că sunt obligați a respecta cultul Bisericii, care este susținătoarea localului, cercetând regulat biserica și conducând elevii la serviciile divine din dumineci și sărbători. Cei capabili vor executa cu elevii și cântări religioase, ca astfel să promovăm educația religioasă morală a cetățenilor. Veți controla în mod special această obligațiune, raportându-ne pe cei neglijenți, spre a lua față de ei sancțiunile cuvenite.”

Punctele 6, 7, 8 privesc chestiunile de eventuale conflicte, de luarea în posesiune și curățenia localurilor școlare.

Nici din acest aranjament nu a ieșit nici un bine pentru Biserică. El a rămas pe hârtie până la etatizarea pe față a învățământului, când au fost date în lături toate considerațiile față de Biserică. Ea a rămas să dea numai localurile mai departe, abia ici-colo reușind la o mică chirie, în semnul dreptului de proprietate; în cele mai multe cazuri ea a fost luată în batjocură și cu această pretenție a ei. Ministerul de Interne dădea ordin comunelor să încheie contracte de închiriere, Instrucțiunea spunea să nu se facă, — și vice-versa. Școala a încetat să fie ce fusese până aci: căminul spiritual al satului; ea a devenit o instituție de utilitate publică și atât. Legătura ce era între ea și între popor, prin participarea ei activă la toate manifestațiile de viață sufletească a acestuia, nedespărțite de actele cultului, — a încetat! S'a produs o schimbare mare, schimbare, pe care mai ușor o simțesti decât o poți expune, în orice caz eu cer ca în privința aceasta să-și spună și alții cuvântul.

Ceeace am dorit să evidențiez, Domnule Ministru și domnilor, este, că numai cu eventuala aranjare a chestiunii imobilelor școlare confesionale din Ardeal, fără a merge la fondul chestiunii, nu s'a făcut totul. Interesele unei Românie nu cu numele, ci într'adevăr creștine, cer altceva, *Cer: Reluarea învățământului confesional la sate!*

Cei ce căutau la timpul său să ne convingă de necesitatea stațificării învă-

țământului primar, o făceau pe motiv că numai așa va putea Statul român desființa și școlile confesionale ale lorlalte culte, cari ar putea fi palat minoritarilor. Ei bine, minoritarii menținut din propriile lor puteri, școlile la sate, pecând dacă se mențineau în formă veche, Statul era mai în măsură să controleze și să-și deprindă ingerința la punct de vedere național.

Laicizarea și etatizarea învățământului e opera liberalo-masonică a sec. XIX. Că mai aspră critică a școlii laice i-o face rinții, car — chiar și la noi în învățământul secundar pe cât se poate, își dau cu la școala confesională. În Franța, în anul 1922, erau peste 6000 de școlile de stat, mai puțin de 10 elevi, cei mai mulți pădându-și copii la școlile confesionale deși particulare și susținute cu mari grătăți din partea poporului!

Noi Români am trecut prin atâtea rele și am plătit atât de scump greșelile trecutului. Căutăm un drum de ieșire, căutăm orizonturi noi. Să mergem în direcția de unde ne vine lumina.

Reforma vieții noastre cere reformarea educației și a învățământului. Iar această reformă numai așa va fi norocoasă, dacă va ține seamă de toate realitățile sufletești și ale vieții românești. Iar prima realitate pentru a cărei nesocotire am fost atât de cumplit osîndiți, dar de care în viața noastră dorim să ținem seamă cu ori ce preț, este Nihil sine Deo. Nimic fără Dumnezeu.

Măsură bine luată

Fiecare sfârșit de an — mai ales al uniților — ne aduce, între alte dureri, și cea a surorii noastre dragi: presa noastră. Fiecare an ni-se strânge inima de durere, strigătul jalnic al presei, care ne făcea să cut că dușmanul ei, care din clipă în clipă amenință cu moartea, este dușmanul de care an: nepăsarea cititorilor. Lipsa de abilitate să-și coboare firma, să-și oprească parnițele. S'a făcut an de an apel la sprijinul celor cari puteau să aline durerea, să-i vieteze ranele.

Se vede însă, chemarea i-a fost zadarnică, sprijinul nu i-s'a dat.

O nedumerire

Intr'unul din numerii trecuți ai „Unirii” am cetit, că a apărut o nouă ediție din cartea „Sfânta Liturghie” de P. Martin de Cochem, în prelucrarea românească a părintelui Ion M. Gârleanu. Ediția întâia mi-a trimis-o un bun și iubit frate și am cetit-o, cum și trebuia, cu cea mai mare atenție. Cetind însă și meditănd asupra celor cetite, am rămas cu unele nedumeriri. Voiu cerca să mă fac înțeles asupra acestora.

La pag. 103 cetesc următoarea istorisire: „In viața s. Coleta, călugăriță franciscană, cetim că ea asculta sfânta liturghie în toate zilele cu o evlavie îngerească. Odată, când lua parte la liturghia săvârșită de duhovnicul său, pe la prefacere strigă: „O Dumnezeule! Isuse, îngerilor, sfinților și voi oamenilor păcătoși ascultați și înțelegeți minunea minunilor”. Aceste cuvinte roduseră în cei de față o mare mișcare. — După liturghie, duhovnicul o întrebă, de ce strigase? Sfânta îi răspunse: „Am văzut și am auzit lucruri atât de minunate, încât dacă ai fi fost în locul meu, ai fi strigat poate și mai tare”. — „Și ce ai văzut?” — „Deși nu-i este dat unei făpturi să vorbiască despre aceste înalte lucruri dumnezești, toiuși am să încerc să-ți spun ceva. Când ai ridicat sfântul sacrament, am văzut pe Isus Hristos răstignit pe cruce.

Din rănile lui curgea sânge prea scump și l-am auzit rugându-se către Tatăl ceresc: „Privește, Părinte, cum am fost eu răstignit pe cruce și cum am suferit pentru lume. Uită-te la rănile mele, la sângele meu vărsat, ia în seamă chinurile mele, moartea mea. Toate le-am suferit pentru a mântui pe păcătoși și — iată că tu voiești să-i părăsești în stăpânirea satanei. Cine mă va despăgubi de chinurile și de moartea cea amară? Păcătoșii, cari se vor osândi, nu-mi vor arăta nici o recunoștință, ci din contră mă vor blestema în veci. Pe când dacă se vor mântui, mă vor binecuvânta. Te rog, așadar, Părintele meu, pentru dragostea cu care mă iubești, ferește-i de focul cel veșnic”.

Nu știu, ce vor fi zis alți cetitori, când au cetit aceasta istorisire. Mie nici prin gând nu-mi vine a crede, că Dumnezeu-Tatăl, după savârșirea Mântuirii, ar fi vrut să-i părăsiască pe păcătoși și să-i dea în stăpânirea satanei. Totul sa poate reduce la închipuirea unei conștiințe chinuite de scrupule, care nu se poate împăca nici cu bunătatea, nici cu dreptatea lui Dumnezeu. Dacă ar fi vorba numai de vrednicia noastră, am putea bănuși, că Dumnezeu-Tatăl să ne lase, sa ne osândim, „în stăpânirea satanei”, dar considerând bunătatea și dreptatea lui Dumnezeu și opera Mântuirii prin Fiul, ca și făgăduințele, că Dumnezeu nu vrea moartea păcătoșului, nu

ne putem închipui, că s'ar fi putut întâmpla o scenă ca cea descrisă mai sus. Totul se reduce la închipuirea unei conștiințe scrupuloase și învăpăiate.*)

Tot așa nu mă împac cu aceeași Măntuitorul și-acum ar suferi pentru noi la chiar și în chip tainic, la s. Liturghie. Măntuitorul a suferit în viața-I pământească suferit îngrozitor cu prilejul Ss. Patimi, și cum ni-L mai pot închipui acum ca suferind pag. 99 și 260. — Adevărat, că și S. Pădă vorbește de o a doua răstignire: „Căci cu este cu puțință celor ce s'au luminat și au gustat darul ceresc și s'au făcut părtașii Spiritului sfânt și au gustat cuvântul cel sfânt al lui Dumnezeu și puterile veacului viitor și au căzut, ca iarăși să se înnoiească spre pocăință, a doua oară răstignind pe Fiul lui Dumnezeu și batjocorindu-l”. Că această a doua ristignire e numai la figură, ca să cunoaștem grozăvia recăderii în păcat după ce Măntuitorul a suferit patimi și s'au jert

* In cărțile de zidire sufletească trebuie să luăm cu mare grijă fiecare șir ce se scrie și să avem un exemplu ce se dă. Bine face deci P. O. P. să aibă o marcă, din admirabila carte de care se ocupă, și să aibă pasagii ce pot trezi „nedumeriri”. — Să nu uităm că e vorba do simple vedenii particulare, care nu sunt dogme, nici literă de evanghelie. Biserica nu le poate tează și nimeni nu-i obligat să le creadă. — N.

A obosi gratuit, pentru a găsi abonați, și tocmai comod, și așa în comoditatea-ne știe ne-am astupat urechile, să nu ne conștientăm horcăitul celor ce erau în agonie, și ne creau sprijinul dător de viață.

Presă colinda mai ales pe la ferestrele preoților, și dintre ei încă s'au găsit destui care nu au înțeles îndeajuns durerea ei. Ei stăteau în mod sigur nu numai să-i îmbunătățească starea, ci chiar s-o facă înfloritoare și lăndră. În cadrul presei românești, puteau să așeze la loc de frunte. Nepăsarea a făcut însă, ca nici în mai bine de două decenii de domnie întregită, ea să nu-și poată schimba modesta haină, croită sub foarfeca stăpânirii răine.

Cei cari au înțeles la timp durerea presei noastre, au și încercat s'o scoată din starea modestă în care se găsea. Necesitatea unui mare cotidian unit au constatat-o toți cari creau și trudeau pentru binele bisericii românești, fiica Romei străbune.

S'a încercat întemeierea cotidianului. Nesădirea a rămas nesimțitoare și cotidianul nu văzută până azi lumina zilei. Nu s'a dorit pe treaga linie înflorirea presei noastre. Mai bine zis nu s'a înțeles jertfa, care trebuia adusă cauză. Lumea aștepta cadouri nu jertfă, ci oadele dureroase a acestei concepții le simte și tot neamul românesc. Și noi mai ales o simțim dureros, căci $\frac{2}{3}$ din abonați îi avem pierduți afară de hotare.

Astăzi când abonații s'au împuținat, trebuie să constatăm că cele câteva ziare și reviste pe care le avem nu mai pot — cu abonamentele pe care azi — să apară, nici în forma modestă de azi — acum.

Trebuie să intervină cu ordin Superiorul bisericesc, să citim și răspândim scrisul nostru.

Propaganda ce trebuie s'o facă păstorii bisericești, se pune în funcție de activitate pastorală. La nota de apreciere se pune în cumăntare și stăruirea depusă pentru răspândirea presei.

E măsură binevenită, și — credem — cu

înțeles pentru păcatele noastre. Dar că Mântuitorul ar suferi și acum, la s. Liturghie, nu o știe nimeni. Mântuitorul și ca om „șade de-a dreptul Tatălui” și se bucură de fericirea și înălțarea Preasfintei Treimi. Sau înțelegerea noastră e greșită, sau ne place să exagerăm.

În viața sf. Dominica cetim, că odată s'a arătat Preacurata cu pruncul Isus în rațe. Dumnezeușul prunc era rănit la piept, și mâni și la picioare. La întrebarea călugăreșii, de unde a primit Isus aceste rane, i s'a răspuns, că l-au rănit păcătoșii. Dar aici e o înșelăciune. Mântuitorul nu mai e prunc, și prunc nu a avut rane. Ba o vedenie în leagănul său cu cuvintele citate ale s. Pavel. Chiar și acum s'a arătat, sau s'ar arăta Mântuitorul în ranele de pe cruce, acelea nu mai sunt dureroase, cum cum nu au mai fost dureroase ranele de pe cruce, pe cari le-a arătat Apoloniilor după Înviere. Durerea nu se poate împăca cu preafericirea. De aceea cred, că se exagerază, când se vorbește de suferințele Mântuitorului la s. Liturghie. E adevărat, că noi la s. Liturghie aducem s. Jertfă, pe care adus-o Mântuitorul la Cină, care e identică cu cea de pe Cruce. Acelaș e care jertfește și se jertfește în amândouă cazurile. Dar în înțelegerea dela Cină Mântuitorul nu a suferit. Liturghie reînnoiește jertfa de pe Cruce, cum anticipat-o Isus la Cină, dar nu reînnoiește dureroasa sa pătimire, cum se spune la pag. 60 din cartea citată.

Octavian Popa

rod bogat. Va fi un examen de care greu se vor lovi acei cari vânau până acum glorie prin deșerturi sahariene. Și credem iarăși că vor trece cu succes acest incomod examen, căci un cititor abonat la o sută de suflete nu e problema prea greu de rezolvat. Se poate ajuta din propria pungă.

Era bine însă dacă munca se făcea din dragoste față de presa noastră, nu din ordinul pentru notă la purtare.

Cu atât mai mare trebuie să fie meritul celor cari până acum s'au trudit de a răspândi presa din motive mai nobile, ca și cele ce le îmbie — forțat de împrejurări — Șeful bisericii. Ar fi fost să se pună nota și pe trecut, căci activitatea din trecut poate dovedi mai corect apostolatul pe cale de presă a preotului.

Am fi curioși — în zălare — să putem citi numele celor cari au răspândit presa. Credem că am putea să vedem reverenți încinse cu preanorat brâu, cari nu-și pot atribui meritul de a fi răspândit un singur număr de ziar gr.-catolic. Am avea apoi și surpriza de a avea între cei mai buni prieteni ai presei preoți uitați cu anii în nu știu cari văgăuni, unde doar ziarele i-au mai cercetat de ani de zile.

Conform tabloului ce se cere prin circularul No. XX-1040, la rubrica: „Pentru ce nu s'a încercat până acum răspândirea presei bune în parohie”, — credem — apoi că se vor da — din partea aceluiași fețe onorabile, — răspunsuri curioase.

Ce servicii prețioase am aduce mai marilor noștri, dacă am înțelege cel puțin acum greutatea zilei ce ne paște și am fi sinceri. Să spunem adevăratul motiv al răului.

Dar toate acestea nu hotărăsc! Presă să trăiască și să înflorească. S'o aibă cât mai bogată acei ce până acum au avut-o de cel mai prețios tovarăș, în munca apostolică. S'o îndrăgească cei ce în trecut nu i-au înțeles rostul.

Cu toții într'o suflare să-i urăm an nou și viitor ferice.

Pr. Ioan Cerghizdan

Crăciunul la București

Nu e vorba de felul cum a petrecut Capitala țării acest Crăciun îndoliat. În trecut fie zis și răspicat vorbind: totul a fost ca altădată. O fi adevărat că, în general, Românul „ține minte”; cert este însă că durerea nu-i place și se scutură de ea cum poate mai curând. De aceea nu numai colindul, ci și mesele bogate, dansurile și chefurile s'au desfășurat din plin, după ritualul tradițional.

Ci vorbim aci de familia noastră mai restrânsă: de activitatea creștinească dezvoltată din prilejul Nașterii Domnului la și în jurul bisericii noastre românești unite din Capitală. — Tragedia națională i-a sporit credincioșii și... grijile. Din fericire i-a crescut și zelul. Așa că luptă voinicește cu greutate și face față situației în chip cu totul laudabil.

Principala grijă au fost de astădată, în chip firesc — nu săracii obișnuiți, ocrotirea căroră au luat-o acum în bună parte alte organizații — ci refugiații ardeleni. Între ei, în chip deosebit cei 120-150 cari iau masa la excelenta cantină a Soc. „Sf. Elena” a femeilor noastre. Asupra lor Crăciunul cobora din zarea amintirilor val de durere nouă. Le învia în minte icoana căminurilor părăsite, și bucuriile de altă dată se înfingeau ca pumnale sfâșietoare în inimile lor pribege. — Vrednicile conducătoare ale Soc. „Sf. Elena” au înțeles deplin povara ce cădea grea peste frații isbiți de soartă și s'au grăbit s'o ușureze. Au aranjat, adăca, la reședința din București

a Mitropoliei noastre (Str. Batistei 39) o serbare familială în jurul unui frumos pom de Crăciun. În atmosfera de iubire frățească ce a stăpânit, în svonul de colinzi (cântate unele de corul „Vasile Lucaci” al parohiei noastre III) frunțile s'au descrețit, privirile s'au înseninat. Darurile ce le-au primit, cuvintele de mângâiere ce le-a adresat P. S. Arhiepiscopul Vasile, apoi „povestirea” dnei Gabriela Dr. Banclu — care a evocat, în imagini pe cât de simple pe atât de vii și duioase, contrastul între Crăciunul bucuriilor de altă dată și cel al durerii de astăzi — au făcut să vibreze de adânci emoții toate inimile și, mai ales, au isbutit să creeze atmosfera de căldură familiară pe care a voit-o în chip deosebit cuvântarea dnei prezidente. (V. la „Foița” acestui număr). — Mesele, cu adevărat de praznic luminat, ce s'au servit în zilele sărbătorilor, animate cu colinzi, au cimentat și mai mult această legătură sufletească între refugiați și conducătorii parohiilor noastre din Capitală.

Alt moment frumos în viața de credință românească catolică a fost serbarea pomului de Crăciun a Școlii primare mixte și a grădiniței de copii conduse de surorile din Congregația Maicii Domnului dela Blaj. Serbarea s'a aranjat în aceleași saloane încăpătoare ale reședinței mitropolitane din București. Împreună cu copiii, au participat și părinții și rudele, vre-o 200 la număr. Programul drăguț, din piese de teatru, colinzi și poezii ocazionale, pe care l-au prezentat impecabil micile odrasle, a stârnit admirația tuturor. Și această serbare a dovedit — ceace au subliniat în cuvântările lor ocazionale P. S. arhiepiscopul Vasile și Păr. Neculăș — rostul înalt al educației prin biserică, precum și destoinicia călugărițelor noastre în această nobilă dar grea artă. Dacă ar avea un local mai potrivit decât cel din strada Palade 56, călugărițele noastre de rit oriental s'ar ține fără îndoială și pe terenul educației la nivelul în deobște apreciat la care se găsesc școlile conduse de maicile catolice de rit apusean.

Cu bucurie deosebită s'a constatat, în urmă, că bisericile și capelele noastre toate, din capitală, au fost arhipline la toate serviciile divine din sărbători. Dovadă a suflului de credință ce trece peste lumea noastră greu încercată. De astă dată credincioșii noștri au avut bucuria să vadă desfășurându-se în modestele lor bisericețe pompa liturghiei arhieresti, pe care a pontificat-o P. S. arhiepiscopul Vasile, în biserica din str. Polonă în ziua întâi de Crăciun, în cea din str. Acvila în ziua a doua. P. S. Sa a rostit la ambele slujbe și predici potrivite, tâlmăcind misterul Întrupării Domnului și învățăturile ce se desprind pentru noi din această taină străină și preamărită.

Deodată cu aceste constatări mângăitoare, trebuie să facem însă încă una, care e veche și pe care tocmai aceste sărbători au fixat-o din nou pe planul întâi al necesităților pastorale din București: avem nevoie, pe lângă modestele bisericețe și capele de acum, de biserică mare, centrală, care să fie focarul principal al vieții noastre religioase din Capitala țării. Când ne vom apuca serios de realizarea acestui vis vechiu și absolut necesar? Anul 1941 va face începutul? Să dea Dumnezeu! (Coresp.)

Aviz. Societatea Națională de Cruce Roșie a României, Filiala Blaj, ține adunarea generală în ziua de 1 Februarie 1940, ora 5 d. m., în sala de ședințe a Prefecturii. Comitetul.

Anul Nou la Sinaia. După slujba religioasă săvârșită la Mănăstirea Sinaia, a avut loc la Castelul Peleş solemnitatea prezentării felicitărilor. Cel dintâtu a vorbit d. Râmniceanu mareșalul Palatului, apoi d. Gen. ION ANTONESCU, iar după aceea Excl. Sa A. CASSULO, nunțul apostolic, care este și decan al Corpului diplomatic. Tuturor le-a răspuns M. SA REGELE. — „Intrăm în noul an cu un legământ și cu o credință” a zis Conducătorul Statului. „Intrăm cu legământ de a sluji poporul și pe Regele lui... Intrăm cu credința că vom izbui”. „Să ne fie permis, Sire, — a grăit Nunțul papal — să salutăm de departe, ziua în care popoarele și națiunile, reamintindu-și înfrățirea lor în Dumnezeu, vor realiza, în sfârșit, armonia care există în inima tuturor; armonie binecuvântată, care se sprijină pe ordine și justiție: singurele capabile să stingă luptele și să redea liniștea spre care tind toate națiunile și de care simt atât de adâncă nevoie”. — „Mă asociez din toată inima dorinței exprimate de Excelența Voastră — a răspuns Suveranul nostru — și știu să o asigur că nu am dorință mai arzătoare decât aceea de a vedea luând sfârșit conflictul care sfâșie popoarele și care aruncă lumea în ruină și desnaștere”.

Reinvierea școalelor profesionale. Domnul Ministru al Educației Naționale a cerut episcopilor ortodoxe și unite din Ardeal să-și trimită delegații la o consfătuire, pentru a se discuta „chestiunea terenurilor și clădirilor, asupra cărora își revendică dreptul de proprietate bisericile din Ardeal”.

Consfătuirea s'a ținut la București, la Casa Școalelor, în zilele de 13 și 14 Decembrie a. tr. Din partea Bisericii unite au luat parte: Rvm Tit Mălaiu ca delegat al Mitropoliei și Rvsm Nicolae Brânzeu delegat al Episcopiei Lugojului și Rev. Dr. C. Tămăian din partea Episcopiei de Oradea.

La începutul ședinței Revsm N. Brânzeu a citit un expozeu, care arătând nedreptatea ce i-s'a făcut prin statificarea școalelor, a cerut reluarea întregii chestiuni, pentru a se reveni la școala confesională din Ardeal. (Expozeul îl publicăm în altă parte). Exact în acelaș sens s'a citit un memoriu, trimis în scris de Mitropolia Sibiului.

Au luat cuvânt, rând pe rând, toți delegații, atașându-se la propunerea făcută.

Dl. Ministru Traian Brăileanu a luat act de acest desiderat și a rezervat pentru reforma învățământului chestiunea schimbării actualului caracter al școalelor. Până atunci se va reglementa chestiunea imobilelor. Un proiect de decret-lege se va trimite chiriariilor pentru a-și da ultimul aviz. Așa episcopii noastre vor fi în măsură să-și facă toate propunerile pentru sanarea neajunsurilor în legătură cu actualul regim. Sperăm că o vor face în deplin acord.

Hotărâre înălțătoare. În cadrele „Unitii Mariene a Femeilor Române Unite din Arhidieceză” s'a lucrat intens, mai ales anul trecut, pentru binele trupesc și sufletesc al tuturor fiilor neamului nostru. Asta pe calea daviilor și a rugăciunii (adorarea Preasf. Sacrament în fiecare Joi și zilnic în întreg postul Paștilor, apoi: dese rugăciuni pentru unirea bisericilor). Pentru anul în curs s'a hotărât în plus ca fiecare credincioasă marianistă să facă tot ce poate și să plătească o sf. liturghie, într'o zi aleasă după plac, dar cu intenția ca acea sf. jertfă liturgică să fie oferită Părintelui ceresc pentru desrobirea fraților din

teritoriile răpite și pentru ca Cel de sus să ajute cârmuitorilor vremelnici să poată consolida și reface Țara în vechile-i hotare.

Știri mărunte

Abonament nou. În vremuri de crâncenă restriște și de întunecate primejdii, „Unirea” pornește la al 51-lea an de existență. În ciuda tuturor greutăților și situațiilor schimbate, n-am modificat condițiile de abonament, ci lăsându-le ca și în trecut — cum se arată pe frontispiciul gazetei — deschidem prin aceasta noul abonament. Avem credința că cetitorii ne vor înțelege: pe noi și vremile, și vor ști trage, în fapte, concluziile ce se impun. Trebuie să știe toți, că dacă în trecut am putut fi mulțumiți cu achitarea simplă a taxei de abonament, acum avem dreptul să așteptăm ceva mai mult. Rugăm deci pe toți cei cari pot și înțeleg rostul strădaniilor noastre să contribuie la asigurarea existenței „Unirii” prin **ABONAMENTE DE SUSTINERE DE 500 și 1000 lei, și, în chip deosebit, să ne câștige fără întârziere ABONAȚI NOI, sau cel puțin CÂTE UN ABONAT NOU, urmând apelul făcut și de I. P. S. Sa mitropolitul nostru Alexandru.**

Darul M. S. Reginei-Mame pentru soldați. De Crăciunul care trecu M. S. Regina-Mamă Elena a făcut un dar într'adevăr regesc pentru soldați. Și anume a dăruit în scopul menționat „Consiliului de patronaj al operelor sociale”: 1000 perechi bocanci; 2000 perechi indispensabili; 1000 flanele de lână; 1050 fulare de lână; 1500 perechi mănuși de lână; 1000 șepci; 1000 batiste; 50 mânecute; 1000 perechi ciorapi de bumbac; 700 ciorapi de lână.

Locale. Măine, Duminecă, va predica în catedrală pâr. Iuliu Maior, canonic mitropolitan; poimâne, de Botezul Domnului, va predica pâr. Dr. Augustin Tatar, canonic mitropolitan, iar Marția ce vine, de prasniciul Sf. Ioan Botezătorul, va predica pâr. Dr. Gavril Pop, profesor de teologie.

— De Anul Nou în catedrală s'a slujit sf. liturghie arhierască, pontificând Preasf. Vasile Aftenie, în sobor de preoți. În cadrele sf. liturghii a predicat pâr. Ioan Moldovan, canonic mitropolitan.

Danie marinimoasă. De sărbătorile Nașterii Domnului, pâr. Dr. Ladislau Zombory a dăruit Oficiului arhidiecezan din Blaj suma de 5000 Lei pentru a fi distribuită câtorva preoți mai lipsiți din Arhidieceză. — Ceeace s'a și făcut, după dorința donatorului.

Rămășițele ducelui de Reichstadt duse la Paris. Napoleon Bonaparte a avut un fiu cu arhiducesa Maria-Luiza din casa de Habsburg, cea de a doua soție a sa. E cunoscut sub numele de Ducele de Reichstadt și a murit tânăr, la Viena, unde a și fost îngropat. Implinindu-se luna trecută o sută de ani de când au fost aduse în Paris osemintele tatălui său, guvernul francez a căzut de acord cu Führerul să fie aduse din Viena la Paris și rămășițele pământești ale odraslei fără de noroc a uriașului corsican. Ceeace s'a și făcut cu pietatea pe care știu francezii s'o dovedească față de ce le este drag și scump. Acum tată și fiu — adevărată țărâna lor — se odihnesc lângă olaltă în Domul Invalizilor din Orașul-Lumină indoliat.

† Iulia Popp, născ. Lazar, soția pâr. Ștefan Popp, vicarul Maramureșului, s'a stins din viață în refugiu, la Beiuș, în ziua de 21 Decembrie c., într'al 54-lea an al vieții și 35 al fericitei sale căsătorii. — Fie-i partea cu cei aleși!

CARTI & REVISTE

Dr. NICOLAE BRÂNZEU: Cremaț
Lugoj. 1940. Pagini: 16. Prețul ?

Anticreștinescul obicei al arderii cadavrelor precum se știe, s'a împământenit și la noi. Pâr. I. zeu dovedește, în lucrarea sa, ce pacoste-i cremației și cât de neîntemeiate sunt, din punct de vedere religios, moral și social, motivele invocate în favoarea ei. Tipăritura aceasta vine la timp și face să fie cunoscută.

NIC. COMȘA: Dascălii Blajului
1940. Pagini 147. Prețul 40 Lei.

Trei sute cincizeci și doi sunt la număr dascălii Blajului asupra cărora dă scurte informații și bio-bibliografice harnicul profesor N. Comșa, cunoscut și Sf. Sa la aceleași școli ale ctitoriei lui I. Micu. După duioasele pagini de introducere ale cărții, omul răsfoiește profund mișcat scurtele, dar toarele înseilări din cari se desprind, luminoase, rile de apostoli ai neamului și mucenici ai cărei au fost aceste sute de dascăli.

HENRI DU PASSAGE S. I.: Socialism
creștinism social. Trad. Victor I. Opris. D
1940. Pagini: 54. Prețul ?

Numele pâr. jezuit Henri du Passage e cunoscut și apreciat în lumea sociologiei. Broșurica tradusă în românește îl arată și ea pe autor așa cum este: cap limpede și bine documentat, cu temeiul la bază și spune. Fără să se peardă în vorbărie, știe să fie mult în cuvinte puține.

AL. LASCAROV-MOLDOVANU: Că
cu pilde. București. 1940. Pagini: 231. Prețul
60 Lei.

Titlul cărții îi spune cuprinsul. Mai trebuie să știe însă că-i vorba de pilde cu tâlc moral, creștinești și la cateheză, și în predici ori în cărți de învățatură religioasă. Scrise popular și cu talent de maestru, se cetesc cu plăcere și folos.

Almanahul revistei „Viața”. Săbă
1940. Pagini: 109. Prețul: 15 Lei.

Părinții călugări franciscani Români au dat să deie și pentru anul 1941 un almanah dintre cele mai bogate și mai simpatice. Literă citeată, hărăzită cu icoane numeroase și bine alese, bucăți literare, și poezie, și articole de învățatură creștină, și cumpănit și îngrijit. Are parte calendaristică și de i Români uniți. — Merită să fie răspândit.

Telefonul „Unirii”

Anul 1941 să aducă cetitorilor, boratorilor și prietinelor „Unirii” darea cea bună și tot darul de Sus neamului nostru drag o Românie tregită în granițele ei firești!

B. Timișoara. Regrețăm moartea întâmplătoare a „telefonului” nostru? Nu sunteți singurul caz, numărul celor ce-l regretă este din ce în ce mare decât al celor ce au toate motivele să se mândrească de învierea lui. Pentru liniștirea tuturor, vom ține o confidentă: n'a murit, ci doar me. Să-mi telefonice vorbind, l-am descopiat. Vremelnic până îi va veni sorocul. Deocamdată și cititorii „clientii” obișnuși au alte treburi mai importante și ne lasă și pe noi în pace cu zărnăiturile. Să ne sileau să sărim repede la receptor! — Așa că mai bun decât cel vechiu și România mai bună decât cea din 1918!

I. Sibiu. „Ce știm despre pretinsele decorații pe care le-ar fi făcut — după Radio Budapest — P. S. Iuliu al Clujului și d. Emil Hațiegan de la radisul din Ungaria?” — Gazetele de azi v-au dat răspunsul: desmăștiți categorice. Și de astă dată, fel, că unii dela noi au mai așteptat această pildă la punct, câtă vreme scârbavnicele metode de mistificare ale Budapestei sunt în deoște cunoscute. Nu răspândiseră doar cavalerii stepelor asiaticilor, cum câteva zile, ilarianta stupiditate, că dăruim și Vaida așteaptă tremurând, pe coasta Africii, cului, înaltul „engedély” de a trece în fericirea țării noastre ungueresc?! — Să fie deci învățatură pentru toți: ceeace spun despre noi „cavalerii stepelor” servește de îndreptar într'un singur sens, și se știe că nu-i așa, ci contrarul trebuie ținut în vedere.

Redacționale. Am fost anunțat că, în luna decembrie, vom încununa împlinirea a 50 din viața „Unirii” cu un număr festiv. Plecând de la natura tehnică în primul rând, fac să mai înțeleg câteva zile încă apariția acestui număr, care de fel este în pregătire. Cerem cetitorilor puțină răbdare.